

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vilniaus universiteto
PROGRAMOS
***RUSISTIKA*(621U33001)**
VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT
OF *RUSSIAN STUDIES* (621U33001)
STUDY PROGRAMME
at Vilnius University

Grupės vadovas:
Team Leader:

Doc. dr. Nijolė Merkienė

Grupės nariai:
Team members:

Doc. dr. Danutė Sabromienė

Skaidrė Pavlovskaja

Rasa Plukaitė

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2013

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Rusistika
Valstybinis kodas	621U33001
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Rusų filologija
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (2)
Studijų programos apimtis kreditais	120
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Rusistikos magistras
Studijų programos įregistravimo data	2010 04 19 Nr. 1-01-33

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	Russian studies
State code	621U33001
Study area	Humanities
Study field	Russian philology
Kind of the study programme	University studies
Level of studies	Second
Study mode (length in years)	Full time (2)
Scope of the study programme in credits	120
Degree and (or) professional qualifications awarded	Master of Russian studies
Date of registration of the study programme	2010 04 19 Nr. 1-01-33

© Studijų kokybės vertinimo centras
The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

TURINYS	3
I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2. Programos sandara.....	5
3. Personalias	7
4. Materialieji ištekliai	8
5. Studijų eiga ir jos vertinimas	9
6. Programos vadyba	10
III. REKOMENDACIJOS	12
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	13

I. IŽANGA

Tai nauja studijų programa, ji buvo vertinta įregistravimo ir akreditavimo tikslu 2010 04 08 ir pradėta vykdyti 2010 09 01. Savianalizės suvestinės bei programos autoriai apžvelgia Vilniaus universiteto (toliau VU) struktūrą, padalinius, visų trijų pakopų universitetines studijas įvairiose mokslų srityse, Filologijos fakulteto (toliau FF) struktūrą, administraciją (Rusų filologijos katedros vedėja doc. dr. J.Brazauskienė yra viena iš 21 FF tarybos narė), pedagogus, mokslo darbuotojus, pirmosios ir antrosios pakopų studijų programas (12) ir filologijos krypties doktorantūrą (Savianalizės suvestinė, 6–7 p.), analizuojamą magistrantūros studijų programą (*Rusistika*). Nuo 2007 m. FF vykdomos reformos, kurių tikslas – „optimizuoti studijas ir pereiti prie modulinės studijų sistemos užtikrinant studijų patrauklumą, lankstumą, turinio įvairovę, suderinamumą su rinkos poreikiais“ (Savianalizės suvestinė, 7 p.). Būtent tuo metu Rusų filologijos katedroje (toliau RFK) buvo sukurta ši studijų programa, orientuota į lingvistikos, literatūros mokslo ir kultūros studijų integraciją.

Jos išskirtinumą sudaro tai, kad joje yra „integruotos rusų kalbos ir kalbotyros, literatūros mokslo, kultūros studijos“ (Savianalizės suvestinė, 9 p.). Tai yra vienintelė LR aukštosiose mokyklose vykdoma magistrantūros studijų programa, kurioje dėstoma rusų kalba. Ji yra paklausy ne tik VU absolventų, bet ir kitų respublikos aukštųjų mokyklų absolventų tarpe; atskirus magistrantūros dalykus lanko ERASMUS programos bei doktorantūros pakopos studentai. Susitikime su studentais vizito metu jie pasirodė kaip labai motyvuoti ir aktyvūs, aiškiai suvokiantys savo studijų poreikius ir tikslus.

Esminiu šios studijų programos bruožu laikytinas mokslinis ir tarpdisciplininis rusų filologijos specializacijos pobūdis. Vizito metu paaiškėjo, jog ji yra gerai vertinama tiek dekanato, tiek magistrantų.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pagal studijų programą rengiami plataus profilio rusistikos specialistai. Jos pagrindiniu tikslu studijų programos autoriai laiko: parengti kvalifikuotus rusų literatūros, kalbotyros ir kultūros specialistus, gebančius dirbti mokslo tiriamąjį ir pedagoginį darbą“ (Savianalizės suvestinė, 10 p.)

Rengiant, vykdam ir tobulinant studijų programą buvo atsižvelgta į daug naujų teisės aktų: [LR švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymas Nr. V-826 „Dėl Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“](http://www.smm.lt/smt/st_org/docs/BR%20MA%2006%2003.pdf). Žin., 2010, Nr. 67-3375. [http://www.smm.lt/smt/st_org/docs/BR%20MA%2006%2003.pdf](http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=343430), LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl studijų pakopų aprašo patvirtinimo“ (2011 m. lapkričio 21 d. Nr. V-2212), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo (2010 m. gegužės 4 d. Nr. 535), LR Mokslo ir studijų įstatymas (2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242), http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=343430, VILNIAUS UNIVERSITETO STUDIJŲ PROGRAMŲ REGLAMENTAS patvirtintas Vilniaus universiteto Senato komisijos 2012-06-21 nutarimu Nr. SK-2012-12-4 ir kt.

Rusistikos magistrantūros studijų programos pagrindinis bei kiti tikslai dera ir su VU misija bei strategija, įpareigojančias užtikrinti autentiškos universitetinės kultūros tęstinumą ir tradicijų bei naujų idėjų tarpusavio turtinimo aplinką ir kt.; ugdyti atvirus, kūrybingus ir tolerantiškus, mokančius veikti savarankiškai, plataus akiračio, pasirengusius globalizacijos iššūkiams visuomenės piliečius. Tačiau programos autoriams, studijų komitetui, savianalizės rengėjams reikėtų apsvastyti, kaip bus vykdomas magistrantų parengimas dirbti pedagoginį darbą, kadangi studijų programoje neteikiami dėstomi dalykai, kurie sudarytų sąlygas įgyti reikiamas pedagogo kompetencijas, numatytas viename iš programos tikslų.

Vertinamojoje studijų programoje numatytos 5 bendrosios ir 6 dalykinės kompetencijos,

susietos su studijų programos rezultatais (Savianalizės suvestinė, lentelė, 12-15 p.).

Studijų rezultatai derinami su patvirtintu *Studijų pakopų aprašu* (LR ŠM ministro įsakymas Nr. V-2212, 2011 11 21), aptariamai Studijų programų komiteto bei Rusų filologijos katedros posėdžiuose. Studijų programos tikslai ir rezultatai viešai skelbiami VU Filologijos fakulteto svetainėje bei AIKOS sistemoje, ši studijų programa plačiai viešinama įvairiuose universiteto, fakulteto renginiuose, specialiuose lankstinukuose (Savianalizės suvestinė, 16 p.).

Reikia pažymėti, kad analizuojamosios studijų programos bendrosios ir specialiosios kompetencijos atitinka antrosios pakopos tikslus, nurodytus teisės aktuose; jos yra pasiekiamos studijų programos vykdymo sąlygomis bei esamu kontingentu.

Srities stiprybės:

- integruotos rusų kalbos, kalbotyros, literatūros mokslo, kultūros studijos;
- studijų programos mokslinis ir tarpdisciplininis rusų filologijos specializacijos pobūdis;
- dėstyto kalba – rusų kalba.

Srities silpnybės:

- nepaaiškinta, kaip studijų programoje realizuojamas tikslas „rengti ...specialistus, gebančius dirbti... ir pedagoginį darbą...“

2. Programos sandara

Rusistikos magistrantūros studijų programos (valstybinis kodas 621U33001) apimtis atitinka formaliuosius teisės aktų reikalavimus. Tai dviejų studijų metų, keturių semestrų, 120 kreditų antros pakopos programa, kurioje:

- 60 kreditų sudaro krypties dalykai, kurie nekartoja pirmos pakopos studijų dalykų ir atitinka probleminio ir inovacinio mokslinio lygmens dalykams keliamus reikalavimus;
- 30 kreditų skiriama studento pasirinkimams dalykams;
- 30 kreditų skiriama mokslo tiriamajam ir magistro baigiamajam darbui atlikti;
- kiekvieną semestrą studijuojami 5 dalykai: trys – privalomieji ir du – pasirinkamieji;
- studentų savarankiškam darbui skiriama daugiau nei 30 proc. studijų dalyko apimties.

Studijų programą sudaro trys teminiai dalykų blokai: rusų kalbotyros, rusų literatūros ir rusų kultūros studijos (privalomieji ir pasirinkamieji dalykai). Šių teminių blokų studijų dalykai išdėstyti nuosekliai, pradedant nuo bendrųjų teorinių dalykų, pvz., rusų kalbotyros bloke: *Bendroji ir tipologinė kalbotyra* – pirmajame semestre, *Naujosios lingvistikos kryptys* – antrajame, *Semantika ir pragmatika* – trečiajame, *Rusų kalbos pasaulėvaizdis* – ketvirtajame semestre ir su išvardintais privalomais dalykais derantys pasirinkamieji dalykai: *Teksto teorija*, *Rusų kalba tipologiniu aspektu*, *Rusų kalbos diachroninės ir sinchroninės atmainos*, *Kalbos psichosociologija*, *Rusų leksikografija*, *Rusų kalbos dialektologija*. Kalbos ir literatūros dalykai siejami su kultūros dalykais, kalbos ir kultūros, literatūros ir kultūros problemos nagrinėjamos kompleksiskai, siūlomi pasirinkamieji dalykai, tokie, kaip *Lingvistinė kultūrologija*, *Rusų modernizmo filosofija ir literatūra*, *LDK lingvistinė ir kultūrinė raida*.

Studijų programos dalykų ir studijų programos rezultatų sąsajos atsispindi ir magistro darbų temose, pvz.: „*Spalvų kolokacijos rusų kalbos pasaulėvaizdyje*“, „*Rusų žargonas kaip ekspresyvumo priemonė šnekamojoje lietuvių kalboje*“, „*Temos ir žanrai XX a. Vilniaus rusų spaudoje (1905–1915)*“ ir kt., išskyrus vieną temą „*Rusų kalbos vadovėlių metodinis diskursas*“. Pokalbyje dalyvavę studentai ir programos absolventai pažymėjo, kad jų pasirinkta studijų programa, dėstomų dalykų turinys, dėstyto metodai ir įgyjamos kompetencijos atitinka jų lūkesčius.

Studijų programos dalykai ir studijuojamos temos nesikartoja, dalykų aprašai išsamūs, susieti su pagrindiniais programos tikslais, bendra dalykų apimtis studijų plane atitinka teisės aktuose nustatytus minimalaus ECTS kreditų apimtį reikalavimus. Tačiau studijų programos komitetui rekomenduotume suvienodinti programos dalykų vieną kreditą atitinkančių statistinio studento darbo valandų skaičių. Vertinimui pateikiamoje studijų programoje atskirų dalykų statistinio studento 1 ECTS kredito darbo valandų skaičius svyruoja nuo 20,5 val. iki 30 val. (Pvz., *Bendrosios ir tipologinės kalbotyros* dalyko vieno kredito apimtis lygi 20,5 valandos, o *Literatūros mokslo metodologijos* – 30 val., nors abiem dalykams programoje skiriama po 7 ECTS). ES teisės aktų siūloma norminė amplitudė yra nuo 25 iki 30 statistinio studento valandų. Taip pat rekomenduotume pakoreguoti kreditų paskirstymą ir pasirinkti kurį nors modulinėje sistemoje dažniausiai vartojamų kartotinių kreditų skaičių: arba 5-10-15, arba 6-12-18.

Programoje magistro baigiamajam darbui skiriama 30 kreditų (12 kreditų skirta mokslo tiriamajam darbui ir 18 kreditų – magistro baigiamajam darbui). Mokslo tiriamasis darbas pradedamas trečiame semestre ir savianalizės suvestinėje apibrėžiamas kaip sudėtinė magistro baigiamojo darbo dalis. Kadangi savianalizės suvestinės priede nepateiktas magistro baigiamojo darbo aprašas, sunku įvertinti naudojamus darbo rengimo ir vertinimo metodus, darbo atlikimo terminus, nustatyti, kaip koreliuoja mokslo tiriamasis ir magistro darbas.

Vizito metu paaiškėjo, kad temos ir vadovo tvirtinimas vyksta tik trečio semestro pradžioje, rugsėjo mėnesį, tačiau magistro darbo temą studentai renkasi jau pirmame studijų semestru. Gerai žinoma, kad mokslinio darbo rašymo gebėjimų ugdymas atima labai daug studento ir dėstytojo laiko ir energijos ir ne visada užtikrina pakankamai gerą rezultatą, todėl mokslo tiriamajam ir magistro darbui skiriami du semestrai, kurių metu paraleliai vykdoma dar ir šių semestrų studijų programa, leidžia abejoti, ar studentams realiai pakanka laiko darbo kokybei užtikrinti.

Studijų dalykų (modulių) turinys iš esmės atitinka studijų rūšį ir pakopą ir leidžia pasiekti programoje suformuluotus pagrindinius studijų rezultatus, išskyrus tikslą rengti specialistus, gebančius dirbti „pedagoginį darbą mokslo ir švietimo įstaigose“ (2.1.2. Programos tikslai, 19), kadangi programoje nėra dalykų, susijusių su pedagoginių kompetencijų ugdymu.

Programos apimtis neabejotinai yra pakankama studijų rezultatams pasiekti. Programos sandara lanksti ir atitinka jos mokslinį (akademini) ir tarpdalykinį pobūdį. Kiekvienas dalykas baigiamas egzaminu arba studento savarankiškai atlikto darbo įvertinimu, taikomas kaupiamasis vertinimas. Privalomųjų dalykų programoje yra 12, pasirenkamųjų dalykų – 17, kurie sudaro 64,7 proc. nuo visų programoje esančių dalykų skaičiaus. Pirmame semestru iš 5 alternatyvų studentai renkasi 2, antrame semestru iš 7 – 2, trečiame semestru iš 5 – 1. Kiekvienas studentas būtinai turi per 3 semestrus pasirinkti po 1 kalbotyros, 1 literatūros mokslo, 1 kultūros pasirenkamąjį dalyką. Pasirenkamieji dalykai sugrupuoti taip, kad kiekvieną semestrą studentas gali studijuoti ir kalbos, ir literatūros, ir kultūros dalykus. Per dvejus studijų metus kiekvienas studentas pasirenka bent po vieną kalbotyros, literatūros mokslo ir kultūrologijos srities pasirenkamąjį dalyką. Tačiau kyla klausimas, kaip vykdomas pasirinkimas, nes esant beveik dvigubai didesniai pasirenkamųjų dalykų nei studentų skaičiui, realus pasirinkimas šioje programoje sunkiai įsivaizduojamas. Savianalizės rengėjų paaiškinimas, kad studentai susitaria, kurį dalyką pasirinkti, nelaikytinas įrodymu, kad studentai gali rinktis pagal savo interesus. Studijų programos komitetas, norėdamas išspręsti šią problemą ir suteikti studentams didesnę galimybę rinktis, skelbia ne visus programoje numatytus pasirenkamuosius dalykus, nors patys programos savianalizės rengėjai pripažįsta, kad ir tai studentams nesuteikia pilnos pasirinkimo laisvės. Tačiau būtina pažymėti, kad nors ir neturėdami didelio pasirinkimo galimybių, studentai išklauso visų trijų programos dalių – kalbotyros, literatūros mokslo, kultūros dalykus, ir programos sandara išlieka nepažeista. Kaip teigiama pateiktoje programos savianalizės suvestinėje, programos rengėjai suvokia dėl mažėjančio studentų skaičiaus iškilusias problemas ir ieško būdų programos efektyvumui užtikrinti (Savianalizės suvestinė, 18 p.).

Srities stiprybės:

- viena pagrindinių analizuojamos programos stiprybių laikytinas programoje dėstomų dalykų kompleksiskumas, sistemiškumas, nuoseklus jų pateikimo modelis ir trijų tematinių dalykų grupių – kalbotyros, literatūros ir kultūros studijų sąsajos;
- programos apimtis, turinys ir metodai yra pakankami, atitinka studijų pakopą ir rūšį.

Srities silpnybės:

- dėl mažo studentų skaičiaus ir didelio siūlomų pasirenkamųjų dalykų skaičiaus neužtikrinamas realus dalykų pasirenkamumas;
- nepakankamas dėmesys skiriamas magistro baigiamajam darbui: nėra aprašo, todėl neaiškus magistro darbo rašymui skiriamo laiko paskirstymas, turinys, vertinimo metodai.

3. Personalas

Analizuojamosios magistrantūros studijų programos vykdyme dalyvaujantis personalas atitinka teisės aktų reikalavimus. Iš 10 programoje dirbančių dėstytojų mokslo laipsnį turi 90% studijų dalykų dėstytojų, iš jų 30% programoje dirbančių dėstytojų yra profesoriai, 50% – mokslų daktarai docentai, 10% – daktarai lektorai. Programoje dirbantys dėstytojai dėsto kalbotyros (5), literatūros mokslo (3) ir rusų kultūros istorijos dalykus (2). Programoje dirbančių dėstytojų amžiaus vidurkis – 56 metai. Pažymėtina, kad katedros dėstytojų kolektyvas pastoviai atsinaujina, papildoma naujais perspektyviais darbuotojais.

Dėstytojų mokslinės ir pedagoginės veiklos aprašymuose pateikta informacija leidžia teigti, kad tai brandus, aukštos kvalifikacijos kolektyvas, kurio vykdomi moksliniai tyrimai skelbiami mokslo leidiniuose, referuojamuose tarptautinėse duomenų bazėse, ir susiję su analizuojamos studijų programos dalykais, ir kad dėstytojų kvalifikacija tinkama numatomiems studijų rezultatams pasiekti.

Savianalizėje pateikti duomenys apie dėstytojų kaitą ir universitete taikomą dėstytojų kvalifikacijos tobulinimo sistemą leidžia padaryti išvadą, kad aukštoji mokykla sudaro pakankamas sąlygas tinkamam programos vykdymui. Remiantis Priede 2 pateikta informacija apie programoje dirbančių dėstytojų 2008–2012 m. vykdytą mokslinę ir pedagoginę veiklą, galima pažymėti išskirtinį 10 programoje dirbančių dėstytojų aktyvumą dalyvaujant mokslinėse tarptautinėse ir nacionalinėse konferencijose, vykusiose Rusijoje, Baltarusijoje, Estijoje, Latvijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Bulgarijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Kroatijoje, Ispanijoje, Italijoje, Graikijoje, Lietuvoje. Konferencijose perskaityti 104 moksliniai pranešimai, t.y. vidutiniškai kiekvienas dėstytojas perskaitė po 10 pranešimų. Per 2008–2012 m. parengtos ir paskelbtos 2 monografijos ir 1 studija, 124 mokslo straipsniai (vidutiniškai kiekvienas dėstytojas paskelbė po 12,4 publikacijos), 4 mokymo priemonės aukštajai mokyklai, aktyviai dalyvauta doktorantūros studijų procese, stažuotasi Rusijos, Lenkijos, Baltarusijos ir kitose užsienio ir Lietuvos aukštosiose mokyklose, aktyviai dalyvauta projektinėje, mokslo populiarinimo veikloje, Erasmus mainų programose Vokietijoje, Suomijoje, Slovėnijoje, Lenkijoje, Latvijoje ir kt.

Trys iš dešimties programos dėstytojų yra pripažintų VU mokslo darbų žurnalų redaktoriai. Rusų filologijos katedra rengia ir leidžia Filologijos fakulteto mokslo žurnalo „Literatūra“ sąsiuvinį „Rusistica Vilnensis“, kuriame skelbiami straipsniai apie rusų literatūros istoriją ir dabartį, jos santykius su kitomis literatūromis, pateikiamos rusistinių leidinių recenzijos ir kita su mokslu susijusi informacija. Sąsiuvinio „Rusistica Vilnensis“ atsakingoji redaktorė – prof. dr. G. Michailova. Per pastaruosius penkerius metus išleisti 5 šio žurnalo numeriai. Doc. J. Konickaja yra „Kalbotyra“ 2 sąs. „Slavistica Vilnensis“ redaktorė. Pagal tai, kas teigiama savianalizės tekste (žr. 19 p.) ir ką galima rasti VU internetiniame puslapyje, per pastaruosius penkerius metus išleisti 3 šio žurnalo numeriai. Prof. E. Lassan yra tarptautinėse duomenų bazėse referuojamo mokslo darbų žurnalo *Respectus philologicus* vyriausioji redaktorė.

Programoje dirbančių dėstytojų interesų, susijusių su moksliniais tyrimais, ratas labai platus, tai atspindi ir progamoje pateiktų pasirenkamųjų dalykų gausa, ir dėstytojų pasirengimas dėstyti ne vieną, o kelis programos dalykus.

Srities stiprybės:

- *Rusistikos* magistrantūros studijų programoje dirbančio personalo sudėtis, kvalifikacija atitinka teisės aktuose nurodytus reikalavimus. Dėstytojų mokslinės veiklos ir tyrimų kryptys bei moksliniai interesai susiję su vertinamos studijų programos dalykais ir užtikrina tinkamą studijų programos vykdymą, yra pakankami numatomiems studijų rezultatams pasiekti.

4. Materialieji ištekliai

Rusistikos magistrantūros programos studijos vyksta įvairiose VU Filologijos fakulteto patalpose. Kai kurios paskaitos vyksta Rusų filologijos katedroje. Dauguma auditorijų yra atnaujintos, pakeisti baldai, nupirkta moderni įranga, įrengti kompiuteriai (RA, SA, SFS, 113, 114, 128 ir kt.). Vietų skaičius auditorijose pakankamas. Ekspertų vizito metu paaiškėjo, kad esamų patalpų pakanka. Studentai savarankiškoms studijoms gali naudotis VU Centrinės bibliotekos modernia kompiuterizuota Filologijos skaitykla, kitomis skaityklomis. Susitikimų metu studentai nurodė, kad esant reikalui dėl auditorijų kreipiasi į FF dekanatą ir į jų poreikius visada atsižvelgiama. Ypač studentai džiaugiasi rekonstruota europinio lygio Filologijos skaitykla, kurioje studentams sudaryta galimybė ieškoti ir rinktis, kadangi filologinė literatūra, pagrindiniai žodynai, žinynai, enciklopedijos, filologinės krypties periodiniai leidiniai patalpinti atvirame fonde. Sesijų metu skaitykla dirba ir sekmadieniais, taigi sudarytos visos sąlygos ir patogi aplinka mokymuisi. Skaitykloje yra 51 darbo vieta, iš kurių 11 kompiuterizuotų, veikia belaidis internetas, galima atsinešti savo kompiuterį. VU centrinės bibliotekos patalpose įrengtos laisvalaikio salelės, grupinio darbo kambariai. Ekspertų vizito metu paaiškėjo, kad studentai pageidautų fakultete turėti patalpas savarankiškam darbui, kas sudarytų dar geresnes sąlygas jų studijoms.

RFK turi 1 garso ir CD grotuvą, 1 vaizdo grotuvą, 1 skenerį, 4 tinklinius spausdintuvus, 2 kopijavimo aparatus, 5 stacionarius kompiuterius, 1 nešiojamą kompiuterį. Susitikimo metu dėstytojai teigė, kad katedroje turimos įrangos pakanka, tačiau ji iš dalies paseno ir būtų gerai ją atnaujinti. Dauguma katedros dėstytojų ir studentų turi nešiojamus kompiuterius. VU Centrinės bibliotekos skaityklos aprūpintos kompiuteriais ir technine įranga. Visose Fakulteto patalpose veikia belaidis internetas. Veikia VUB elektroninė biblioteka. Jos vartotojai gali skaityti mokslinę informaciją VUB prenumeruojamose duomenų bazėse ar elektroninėse knygose, skaityti elektroninius žurnalus bei kitus periodinius leidinius ir kt.

Metodiniai ištekliai (vadovėliai, knygos, periodika, duomenų bazės) yra tinkami, pakankami ir prieinami. Studentams ir dėstytojams reikalingi leidiniai yra VUB Filologijos skaitykloje, VUB fonduose, atvirame fonde. Iš dėstytojų darbo vietų sudarytos galimybės naudotis VU mokslinės bibliotekos prenumeruojamomis duomenų bazėmis. Taip pat sukaupta RFK rusistinių leidinių biblioteka, kuri nuolat papildoma. Ekspertų vizito metu paaiškėjo, kad neseniai Aleksandro Solženicyno Rusų išeivijos namai (Maskva) VU bibliotekai padovanojo 300 naujų knygų rusų kalba apie meną, istoriją, kultūrą bei literatūrą. Dėstytojai pagal galiojantį VU Senato sprendimą dėl bibliotekų finansavimo tvarkos turi galimybę užsakyti reikalingus vadovėlius ir knygas. Žurnalai rusų kalba gaunami iš Rusijos ambasados.

RFK dėstytojai rengia metodinius leidinius, kuriais studentai gali naudotis tiek studijuodami dalykus, tiek rengdami savarankiškus darbus. Tik dalis dėstytojų mokomąją medžiagą pateikia savo tarnybiniuose tinklalapiuose.

Srities stiprybės:

- gera materialioji bazė;

- nuolat papildoma RFK leidinių biblioteka.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo į *Rusistikos* magistrantūros studijų programą reikalavimai yra pagrįsti bei dera su teisės aktais. Priėmimo sąlygos išsamiai išanalizuotos ir kartu su kitais reikalavimais pateikiamos Vilniaus universiteto Informaciniame biuletenyje, VU interneto svetainėje, kituose VU leidiniuose bei žiniasklaidos priemonėse, *Atvirų durų dienų* metu bei VU kontaktinėmis priemonėmis. Konkursinis balas ir eilė sudaroma remiantis VU bendraisiais reikalavimais, pateikiamais http://www.vu.lt/site_files/SD/Stojantiesiems/II_p._taisykles.pdf ir http://www.vu.lt/site_files/SD/Stojantiesiems/Taisykliu_priedas.pdf dokumentuose. Vertinamoje studijų programoje 2010–2012 m. užpildytos visos valstybės finansuojamos vietos, į kurias įstojo įvairių krypčių (pvz.: rusų, anglų, lenkų, lietuvių, rusų-anglų filologijos) studijų absolventai ne tik iš VU, bet ir kitų aukštųjų mokyklų (pvz., Lietuvos edukologijos universiteto). Į šią programą priimami ne tik filologijos, bet ir kitų programų studijas baigę bakalaurai. Studentams, norintiems stoti į VU *Rusistikos* magistrantūrą, tačiau neturintiems universitetinių studijų bakalauro diplomo, 2012 m. sukurta šią teisę suteikianti Papildomų vienerių metų studijų programa.

Vertinamos studijų programos tvarkaraštis sudarytas racionaliai, atsižvelgiant į dėstytojų ir studentų pageidavimus bei užimtumą. Tą susitikimo metu patvirtino patys studentai, pridurdami, jog į jų nusiskundimus ar siūlymus pagal galimybes yra atsižvelgiama.

Studentams sudarytos sąlygos konsultuotis su dėstytojais ne tik jų konsultacinių priėmimo valandų laiku, bet ir tarp ir po paskaitų bei elektroniniu paštu. Magistrantai teigė palaikantys šiltus ir betarpiškus santykius su dėstytojais.

Vizito metu dėstytojai ir studentai tvirtino, jog dirbantiems magistrantams sudaromos sąlygos derinti mokslą ir darbą, siunčiant visą reikalingą medžiagą ir užduotis elektroninėmis priemonėmis, skiriant daugiau laiko savarankišiems užduotims bei derinant atsiskaitymo laiką.

Studentai yra skatinami dalyvauti ir dalyvauja mokslinėje veikloje: skaito pranešimus mokslinėse konferencijose bei skelbia straipsnius leidiniuose (pvz., žurnale „Literatūra“), temomis, susijusiomis su RFK mokslinės veiklos tematika. Studentų mokslinis aktyvumas skatinamas seminarų metu, dėstytojams taikant interaktyviuosius metodus, organizuojant mokomąsias konferencijas, rengiant pranešimus, atliekant ir egzamino metu pristatant parengtus kūrybinius darbus, o taip pat – trečiojo semestro pabaigoje RFK organizuojamuose baigiamųjų magistro darbų aptarimuose.

Savianalizės suvestinėje bei vizito metu teigta, jog studentai ir dėstytojai turi galimybes dalyvauti Erasmus/Socrates judumo programose. Visgi, per trejus metus pastarąja galimybe aktyviai naudojosi ne *Rusistikos* programos magistrantai, bet dėstytojai: 2007–2012 m. buvo išvykę 16 RFK dėstytojų (plačiau apie tai žr. 6 lentelėje). Dėstytojai stažavosi užsienio universitetuose (Savianalizės suvestinė, 27 p.). Pagrindinėmis to priežastimis įvardijamos šios: „1) Europos universitetuose nėra programos, atitinkančios VU *Rusistikos* magistrantūros turinį ir struktūrą; 2) magistrantai pageidautų dalyvauti Rusijos universitetų magistrantūros mainų programose, kurių jie pasirinkti negali dėl to, kad Rusija nėra ES narė“ (Savianalizės suvestinė, 27 p.). Susitikimo su studentais metu magistrantai teigė, jog informacija apie judumo programas yra prieinama ir net siūloma, tačiau jose nedalyvaujama dėl asmeninių priežasčių (pvz., nenoras atsisakyti darbo ar kitos asmeninės priežastys). Vizito metu studentai užsiminė ir apie painias biurokratinės procedūras, siekiant pasinaudoti VU dvišalio bendradarbiavimo su Rusijos universitetais sąlygomis. Šiuo atveju, būtų pravartu studentams teikti konsultacijas būtent apie dvišalio bendradarbiavimo su Rusijos universitetais sutarčių sąlygas, dokumentų forminimą ir pan.

Aukštoji mokykla užtikrina socialinę paramą. Geriausiai besimokantieji studentai yra skatinami skatinamosiomis bei vardinėmis stipendijomis. Taip pat studentai gali pretenduoti į socialines, vienkartinės socialines ir vienkartinės tikslines stipendijas bei į apgyvendinimą

Vilniaus universiteto bendrabučiuose. Vis dėlto vizito metu studentai išsakė nusiskundimų dėl mažų skatinamųjų stipendijų dydžio.

Informacija apie studijas teikiama VU FF studijų koordinatorių ir kitų dekanato darbuotojų, katedros dėstytojų, tai pat yra talpinama VU FF ir RFK internetinėse svetainėse, o apie svarbiausius įvykius studentai informuojami asmeniškai elektroniniu paštu. Be to, studentų patogumui veikia akademinio konsultavimo sektoriaus internetinė svetainė <http://www.klausk.vu.lt/>, kur teikiami atsakymai į studentams rūpimus klausimus.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema semestro pradžioje pateikiama aiškiai ir viešai, dėstytojams supažindinant studentus su dalykų aprašais, kuriuose apibrėžiama ir vertinimo balo sandara. Savianalizės suvestinėje nurodoma, kad vertinimas atliekamas „<...> laikantis Universiteto Statuto, Studijų nuostatų rezultatų vertinimo tvarkos.“ (Savianalizės suvestinė, 29 p.)

Po kiekvieno semestro studentai turi galimybę užpildyti apklausos anketas ir įvertinti kiekvieno tą semestrą dėstyto dalyko kokybę.

Su *Rusistikos* magistro studijų absolventais dėstytojai palaiko draugiškus santykius, gauna informaciją apie jų tolesnę veiklą ir įsidarbinimą.

Susitikime dalyvavę programos absolventai studijų programą vertina teigiamai. Šiuo metu iš devynių absolvenčių dirba šešios, iš kurių trys - pagal specialybę. Dalis programos absolvenčių svarsto galimybę studijuoti doktorantūroje. Pagrindine kliūtimi, su kuria susiduriama, bandant įsitvirtinti darbo rinkoje, įvardijama darbo patirties stoka.

Vizito metu susitikime dalyvavę darbdaviai ir socialiniai dalininkai programą ir jos perspektyvas vertina taip pat teigiamai, nors šios studijų programos studentų įdarbinę nėra, aiškindami tuo, kad šiuo metu nėra laisvų etatų. Vis dėlto, darbdaviai ir socialiniai dalininkai teigė, jog magistrantai, rinkdamiesi ar rašydami savo mokslinius magistro darbus, gali į juos kreiptis pagalbos ar informacijos. Tačiau kol kas patys studentai šia galimybe aktyviai nesinaudojo. Literatūrinio A. Puškino muziejaus direktorė T. Michniova teigė, jog muziejui reikalingi jauni mokslininkai, turintys galias rusų literatūros žinias, kurias ši programa ir geba suteikti, tačiau patys studentai, rinkdamiesi savo baigiamųjų mokslinių darbų temas, minėta sritimi ne itin domisi.

Susitikimo su dėstytojais metu buvo išsakyta mintis, jog ateityje šios studijų programos absolventai galėtų tapti dėstytojų pamaina.

Srities stiprybės:

- vertinamosios studijų programos populiarumas ir tarp kitų kryptių (pvz.: anglų, lenkų, lietuvių, rusų-anglų) bei kitų aukštųjų mokyklų (pvz., Lietuvos edukologijos universiteto) studijų absolventų;
- draugiška ir betarpiška atmosfera tarp programos dėstytojų ir studentų;
- internetinės svetainės <http://www.klausk.vu.lt/>, teikiančios visą, su studijomis susijusią informaciją, sukūrimas;
- akademinės ir socialinės paramos užtikrinimas;
- reguliarios studentų apklausos.

Srities silpnybės:

- studentų neįtraukimas į dalyvavimą judumo programose;
- nepakankamas bendradarbiavimas su socialiniais dalininkais ir nepakankamas studentų informavimas apie galimybę bendradarbiauti su jais (pvz., rengiant baigiamuosius magistro darbus).

6. Programos vadyba

Studijų programų rengimas ir vykdymas yra apibrėžtas VU dokumentais. Savianalizės suvestinėje nurodoma, kurie padaliniai atsakingi už skirtingus studijos programos įgyvendinimo etapus. *Rusistikos* magistrantūros studijų programą rengia, įgyvendinimą prižiūri VU Filologijos

fakulteto ir Senato patvirtintas studijų programos komitetas. Studijų komitetas yra atsakingas už studijų kokybės užtikrinimą, o RFK, šakinis padalinys pagal VU Statutą, atsakinga už programos įgyvendinimą. Filologijos fakulteto Akademinėje komisijoje derinami ir sprendžiami *Rusistikos* studijų programos įgyvendinimo klausimai. 2012 m. buvo sudarytas ir patvirtintas naujas *Rusistikos* magistrantūros studijų programos komitetas iš 6 narių. Komitetą sudaro programoje dėstantys dėstytojai, socialinis partneris ir studentų atstovė. Visų programos komiteto narių profesinė kompetencija pakankama. Komiteto narių atsakomybės paskirstymas už programos įgyvendinimą ir priežiūrą bei sprendimų priėmimą savianalizės suvestinėje nepateiktas. Ekspertų vizito metu iš pokalbio su programos savianalizės grupe paaiškėjo, kad atsakomybė tarp komiteto narių nėra paskirstyta ir visi sprendimai priimami kolegialiai. Studijų komiteto posėdžiai vyksta pagal poreikį.

VU veikia Studijų informacinė sistema (VUSIS), leidžianti geriau užtikrinti informacijos valdymą ir studijų vykdymą. VU informacinėje sistemoje fiksuojama visa informacija apie Filologijos fakultetą. Studentai ir dėstytojai gali rasti visą informaciją, susijusią su studijų turiniu, vertinimu, vykdymu.

Studijų programos administravimo ir kokybės užtikrinimo procesai apibrėžti VU rektoriaus įsakymais. Studijų programos kokybę padeda užtikrinti VU Kokybės vadybos centras, kuris 2 kartus metuose atlieka studentų apklausas apie studentų pasitenkinimą studijomis. Duomenys pateikiami FF dekanatui ir katedrai. Rezultatai svarstomi ir vertinami. Visa su vertinimu susijusi informacija skelbiama viešai. Informacija apie studijų kokybę taip pat gaunama nuolatos teiraujantis studentų nuomonės apie studijų programą, dalykus, dėstyimo kokybę. Iš savianalizės suvestinėje pateiktų ir ekspertų vizito metu surinktų duomenų galima teigti, kad studentai programą vertina labai gerai, patenkinti dėstyimo ir turinio kokybe, dėstytojų aukšta kvalifikacija. Tarp dėstytojų ir studentų susiklostę labai geri santykiai, vyksta atviros diskusijos. Savianalizės suvestinėje teigiama, kad į studentų nurodytą didelį darbo krūvį ir nepakankamą paskaitų skaičių, pagal galimybes atsižvelgta. Tai susitikimų metu patvirtino absolventai ir studentai ir esminių pastabų dėl programos tobulinimo nenurodė.

Išorinis studijų programos vertinimas atliekamas pirmą kartą. Programos vidinio kokybės vertinimo veiksmingumas savianalizėje nepateikiamas. Programa vykdoma tik pora metų, tad vidinio vertinimo kriterijai bei veiksminga vidinio kokybės užtikrinimo sistema dar tik kuriama.

Studijų programos komitete nurodytas socialinis dalininkas yra A. Puškino literatūrinio muziejaus direktorė Tatjana Michniova. Savianalizės suvestinėje aprašomas bendradarbiavimas su A. Puškino literatūriniu muziejumi. Vizito metu iš pokalbio su Tatjana Michniova ir absolventų darbdaviais paaiškėjo, kad jų lūkesčiai ir problemos yra aptariami programos RFK ir studijų komiteto posėdžiuose. Pasigendama aktyvesnio socialinio dalininko įtraukimo į programos tobulinimą. Savianalizės suvestinėje pripažįstama, kad reikėtų žymiai praplėsti bendradarbiavimą su galimais programos absolventų darbdaviais, tačiau nedetalizuojama, kaip tai planuojama daryti.

Srities stiprybės:

- periodiškai vykdomos studentų apklausos, o gauti rezultatai svarstomi ir vertinami;
- studentai labai gerai vertina studijų programą ir nurodo dėstytojų aukštą kvalifikaciją.

Srities silpnybės:

- tobulintina vidinio kokybės užtikrinimo sistema;
- įtraukti socialinį dalininką į studijų programos tobulinimą.

III. REKOMENDACIJOS

1. Pakoreguoti programos tikslus: arba atsisakant tikslo „*rengti specialistus, gebančius dirbti pedagoginį darbą mokslo ir švietimo įstaigose*“ (2.1.2. Programos tikslai, 19), arba realizuoti šį tikslą, įtraukiant į programą dalykus, ugdančius pedagogines kompetencijas.
2. Suvienodinti programos dalykų vieno kredito valandinę išraišką.
3. Parengti magistro baigiamojo darbo aprašą, tiksliai apibrėžiant užduotis ir atsiskaitymo terminus.
4. Ieškoti pedagoginio personalo krūvio mažinimo sprendimo būdų.
5. Aktyviau naudotis kviestinių dėstytojų iš užsienio ar kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų paslaugomis.
6. Užtikrinti realias pasirenkamųjų dalykų pasirinkimo galimybes.
7. Sukurti vidinio kokybės užtikrinimo sistemą.
8. Aiškiau apibrėžti programos komiteto narių atsakomybę, į programos tobulinimą įtraukti socialinius dalininkus ir plėsti bendradarbiavimą su galimais absolventų darbdaviais.
9. Didesnę dėmesį skirti magistrantų konsultacijoms dėl galimybių pasinaudoti VU dvišalio bendradarbiavimo su Rusijos universitetais sutarčių galimybėmis, tai pat konsultuoti ir teikti pagalbą surenkant reikalingus dokumentus bei sprendžiant kitus formalumus, tokiu būdu skatinti studentus aktyviau įsitraukti į judumo programas, nesibaiminant biurokratinių procedūrų.
10. Plėsti socialinių dalininkų ratą bei labiau skatinti studentų bendradarbiavimą su potencialiais darbdaviais ir socialiniais dalininkais, sudarant galimybę studentams rinktis mokslinių darbų temas, susijusias su socialinių dalininkų ir potencialių darbdavių veiklos specifika, ir tokiu būdu studentams padidinant galimybę po studijų darbinę veiklą pradėti ir tolimesnę karjerą tęsti panašioje sferoje.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vilniaus universiteto studijų programa *Rusistika* (valstybinis kodas – 621U33001) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2.	Programos sandara	3
3.	Personalas	4
4.	Materialieji ištekliai	4
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6.	Programos vadyba	3
	Iš viso:	20

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Doc. dr. Nijolė Merkienė
Team Leader:

Grupės nariai: Doc. dr. Danutė Sabromienė
Team members:
Skaidrė Pavlovskaja
Rasa Plukaitė